

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopenj peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ministrov odgovor.

S Štajerskega, 27. decembra.

V zadnji seji poslanske zbornice dne 18. t. m. je vodja justičnega ministrstva odgovoril na interpelacijo poslanca viteza Berkasa glede imenovanja dveh nemških substitutov državnega pravika v Mariboru in v Ljubljani.

Z začudenjem smo čitali ta odgovor in razočaral nas je, kajti smo od gospoda pl. Körberja pričakovali nekoliko več pravičnosti in nekoliko več nepristranosti, sedaj pa vidimo, da stoji popolnoma na stališču grofa Gleispacha.

Interpelacija viteza Berkasa je trdila, da sta imenovana državnopravniška substituta preskočila celo vrsto drugih kompetentov starejših in sposobnejših uradnikov, da si sta jezikovno slabo vsposobljena. Iz tega je izvajal posl. vitez Berks, da imamo tu opraviti z dvema slučajema protekcije. Minister je to sicer prekal, resnica je pa v zvezi temu vendar na strani viteza Berkasa.

Le pogledimo si malo bližje odgovor, ki ga je dal na to interpelacijo voditelj pravosodnega ministra.

Gospod dr. pl. Körber je sam priznal, da sta dotična državnopravniška substituta prekoračila celo vrsto prednikov, da je namreč za ti mesti bilo 21 prosilcev, med katerimi je zavzemal za Ljubljano imenovani substitut 12. mesto, za Maribor imenovani substitut pa celo 17. mesto. Da bi se ta skok preko 11, oziroma 16 prednikov predstavil v nekoliko milejši luči, je gospod dr. pl. Körber vstrel pri mariborskem substitutu tudi tista leta, katera je prebil pri advokaturi — ali se mu vstejejo ta leta tudi pri penziji? — ter tako izračunal, da spada dotični gospod pravzaprav na deseto mesto in je torej preskočil »samo« devet starejših prosilcev.

Vodja justičnega ministrstva je torej sam priznal, da sta dotična substituta prekoračila celo vrsto starej-

ših prosilcev. A kako je to opravičeval, kakšni so argumenti, s katerimi je podprl svojo trditev, da je bilo to preteriranje starejših prosilcev opravičeno?

Gospod dr. pl. Körber je dejal, da so bili med vsemi 21 prosilci le trije, ki so bili za državnopravniške substitute sposobni in da sta bila mariborski in ljubljanski substitut imenovana prav zaradi tega, ker sta posebej odlična uradnika, sicer pa slovenskega jezika popolnoma zmožna.

Ker gospod dr. pl. Körber sam ne pozna ne teh gg. substitutov niti njihovih sposobnosti in njihovega delovanja, je brez dvoma, da je v svojem interpelacijskem odgovoru ponavljal le to, kar so mu poročali iz Gradca. Gradec pa ni bil nikdar v skrbeh za sredstva, s katerimi doseže svoje posebne namene.

Od časov Waserja pa do naših dni je bilo v Gradcu vedno načelo, protežirati nemške uradnike. Dandanes, v času grofa Gleispacha, se v tem oziru postopa še brezobzirnejše. Zdaj velja načelo, da se morajo s Štajerskega odpraviti in iztrebiti vsi slovenski uradniki in da se morajo zlasti na vsa važnejša mesta postaviti nemški nacionalci, katerih osebe so garancije, da bodo delali na uresničenje Gleispachovih nazorov. In če se drugače že ne da to doseči, se pa doseže s kvalificiranjem uradnikov, v katerem oziru ima graška gospoda popolnoma proste roke.

Mi, ki natančno poznamo razmere in osebe ter njih sposobnosti bolje kakor justično ministrstvo, repliciramo na odgovor gosp. dr. pl. Körberja to-le:

Med kompetenti za izpraznjeni mesti državno pravniških substitutov je bilo dosti takih, ki imajo večje sposobnosti, večje zasluge in so boljši delavci, kakor ona dva gospoda, ki sta bila imenovana. Če sta tista dva, kakor trdi gospod dr. pl. Körber v uradnem poročilu, bolje kvalificirana, ni to nikak dokaz, da je ta kvalifikacija tudi zaslužena in da ni te

kvalifikacije narekovala želja, spraviti ta dva gospoda na dotični mesti. Vse, kar je g. dr. pl. Körber ugodnega povedal o teh dveh imenovanjih, velja še v veliko večji meri o raznih drugih kompetentih.

Vrednost te kvalifikacije osvetljuje posebno trditev gosp. dr. pl. Körberja, da sta oba imenovana popolnoma zmožna slovenskega jezika. Oj ta »popolna zmožnost«! V kolikor je nam znano, ga sploh ni nemškega uradnika na Slovenskem, ki bi bil slovenskega jezika res popolnoma zmožen. Celó v Ljubljani se je že slišala taka slovenščina iz nemških ust, da so poslušalce slabosti obhajale. Kdor pregleda slovenske spise nemških sodnikov, spozna, kako pomankljivo je jezikovno znanje teh uradnikov.

Tako pomankljivo, da se vsled jezikovne nesposobnosti dogajajo zmote in izrekajo krivične sodbe. In vsi ti uradniki so kvalificirani kot jezikovno popolnoma sposobni, da si slovenščino komaj za silo lomijo. Pa kaj bi se čudili! Saj se absolutno Gleispachovega kurza vsi proglašajo kot slovenskega jezika popolnoma zmožni, da si v resnici ničesar ne znajo. Če se jezikovno znanje zadevnih državnopravniških substitutov meri s tem merilom, potem sta seveda jezikovno popolnoma sposobna, v naših očeh pa je to znanje docela nezadostno.

Gospod vodja pravosodnega ministrstva je v svojem interpelacijskem odgovoru dejal, da morajo državnopravniški funkcionarji imeti specijelne lastnosti. Iskali smo natančno, po kakih specijelnih lastnostih se odlikujeta Gleispachova protežiranca, a pri najvestnejšem iskanju nismo našli druge specijelne lastnosti, kakor da sta oba ta gospoda velika nemška nacionalca in zagrizena nasprotnika slovenskega naroda. In prepričani smo tudi, da sta bila prav radi te specijelne lastnosti protežirana in da sta zaradi nje

avanzirala, drugi starejši in vsaj ravno tako sposobni kompetenti pa so bili preterirani.

Odgovor gosp. dr. pl. Körberja nam je pokazal, da tudi od novega voditelja justičnega ministrstva nimamo ničesar pričakovati, da bodo tudi v prihodnje pri justičnih imenovanjih na Slovenskem odločevali pred vsem drugim nemško nacionalni politični momenti.

V obrambo proti takim krivicam nimamo drugega sredstva, kakor da v listih in v parlamentu razkrivamo, kakšne so dejanski justične razmere na Slovenskem. To se mora zgoditi brezobzirno, kajti danes smo štajerski Slovenci v Avstriji nekako v tistem položaju, kakor kamerunski zamorci.

V Ljubljani, 29. decembra.

O političnem položaju.

Včeraj so zopet prišli ogrski ministri na Dunaj, in danes se najbrže odloči glede nagodbe in drugih važnih zadev. Določiti bi bilo treba tudi o državnem dolgu in najetju plačil v gotovini, toda dokler niti ne vemo, ali še ostanemo po letu 1907 v carinski zvezi, pač o tem še misliti ni mogoče. Kakor znano, jamči Avstrija od sklenjene nagodbe leta 1867 sama za pred tem časom napravljene dolgove, Ogrska le prispeva za obrestovanje tega dolga svoto 29,188.000 gld. in 1,150.000 gld. za odplačevanje; Avstriji pa se je zadnji čas posrečilo 42 odstotni državni dolg spremeniti v manjše obrestovanje. Vsled tega se bo pri nas na obrestih nekaj prihranilo, a tudi Ogrska hoče biti deležna tega znižanja, kar pa je proti sklenjeni nagodbi. In to je točka, pri kateri ogrska vlada noče, avstrijska pa ne sme in ne more odnehati. Szell je baje pri zadnjem sestanku govoril zadnjo besedo. Vsled tega stojimo pred dalekosežno odločitvijo, ako ne bo parlament takoj umel svoje odgovorne naloge. Körber sicer ne grozi z odstopom, a baje se smatra za gotovo, da bo podal

LISTEK.

O zobeh.

Med ljudstvom — tudi inteligentnim — vladajo večkrat kaj čudni in večkrat povsem krivi in škodljivi nazor o raznih boleznih. Češki založnik J. Otto v Pragi je dobro spoznal potrebo poučenja širših vrst v teh, za posameznika in za splošnost tako važnih zadevah in izdava poučne in popularne »Lidové rozpravy lékařské«, katere ureja docent češke univerze Mudr. Ladislav Haškovec. V 26. zvezku te zbirke je obelodanil Mudr. Kamil Väter, zobozdravnik v Pragi, temeljito in zelo poučljivo razpravo o »Zobeh in njihovi ohranitvi«, iz katerega delca dajem tu kratek izvleček.

O važnosti zob je danes pač vsak prepričan, potrebni so za dobro probavo, — mnogo želodčnih bolezni ima svoj vir v nezdravih zobeh, — potrebni so za pravilno izgovarjanje, važni so ne le za lepoto ust, ampak tudi za lepo in pravilno formacijo celega obraza. Zobje so živi organ, kakor katerikoli drugi del človeškega telesa, zobovina ni znotraj nikakor mrtva tkanina, kakor se je to mislilo poprej.

Ko je dete pol leta staro, začnejo se

prerezavati prvi zobje, v prvem letu mora imeti dete pravilno 8 zob, po drugem letu pa vse mlečne zobe, katerih je 20. Pri zdravem otroku pridejo zobje brez posebnih potežkoč. Doslej se je vsaka bolezen, vsaki katar, katerega je otrok imel, ko so mu zobki silili na dan, računal na konto zob. To je povsem napačen predsodek. Dete ima največ lokalne bolečine, mesto, kjer sili zob na dan, je rdeče, oteklo in srbi, kadar ima pa dete diareje ali kake izpuščaje po telesu, ima to povsem drug vzrok. Ker je otrok v tem času morda bolj siten, ga mati, da bi ga utešila, večkrat doji itd., in potem ni čuda, če mali želodec štrajka. — Kadar zobje v 7. mesecu še ne prerezavajo, je to znak nepravilne hrane in probave, kadar pa zobje po 9. mesecu še niso prodrli, se gre vselej za takozvano »angleško« bolezen. Pravzaprav je to nezadostna množina vapnenih soli, katere dete dobiva in nezadostno izčrpanje teh soli, katerih dete k rasti kosti — torej tudi zob — potrebuje. Ta bolezen povzročuje težke črevne katere, krče, zglobo so debeli, kosti, osobito na nogah, se krivijo, dete se v noči jako poti in zobje pozno in težko prodirajo in so slabo razviti. Taki otroci pozno shodijo in v težkih slučajih nastajajo diformacije kosti za celo življenje. Najprej je treba skrbeti v

takih slučajih zato, da obsega mleko, s katerim se dete hrani, dovolj vapnenih soli in da dete, kar je še važnejše, te soli tudi dobro prebavlja. Matere, ki doje, naj mnogo jedo in svojo hrano jako sole. Iz kuhinjske soli dela se v želodcu solna kislina, ki podpira izdatno probavo in izločuje vse beljakovine in vapnene soli iz hrane. Sploh je sol za kosti in zobe jako važen faktor in kdor hoče imeti lepe in trdne zobe, naj vse jedi jako soli in naj zauživa večkrat bob, fižol, lečo, grah, ohrovt itd. Hudokrvnim ljudem se zobje hitro kaze. Navadno se misli, da se kaze zobje takim bolnikom, ker zavživajo železo. Ali to ni res, ampak hudokrvnost sama je tisti vzrok! Tudi slaba pitna voda nima vpliva na kazenje zob. Zobje se najraje kazé slabohranjenim ljudem, n. pr. delavcem v tovarnah in podobnim, kateri si ne morejo večkrat mesa kupiti in si privoščiti boljše, silnejše hrane, ampak se živijo največ od močnih jedil, kave, slabe juhe itd. Drugič je potrebno, da vsak svojo jed dobro in mnogo soli, — brez neopravičljivih predsodkov proti obilnemu solenju, — otroci naj se že od mladega na to nauče. Bolnikom, osobito onim, ki trpe na pomanjkanju krvi, po operacijah, — ženam, osobito v drugem stanju, po porodu, pri dojenju, — se zobje osobito radi kvarijo.

Tudi takim je priporočati v prvi vrsti zadostna, silna hrana in zopet in zopet obilno solenje!

Kadar se začne zob kaziti, naj se gre brez odlašanja k zdravniku, da ohrani, kar se še ohraniti da. Kadar je kaz samo v zobovini, zob ne boli, pač pa so taki zobje občutljivi, n. pr. pri pitju mrzle vode ali pri vdihanju mrzlega zraka. Najbolje je tak zob takoj plombirati, dokler kaz še ni prišel do živca. Glavni znak vnetja živca je, da začnejo bolečine tudi same od sebe, največkrat zvečer ali v noči. Bolnika boli cela čeljust, uho, cela polovica glave, bolečine se morejo razširiti tudi na ramena, celo na spredno stran prsi! Patient niti samjine more označiti pravega krivca in na zdravniku je, da ga poišče. Večkrat mislijo ljudje, da imajo te bolečine od »reume«, ali da so »neuralgične«, ali od prehlajenja, prepiha, od migrene itd. Mogoče, da si puste iztrgati zob, ali ne pravi, bolečine trajajo dalje in oni so še bolj prepričani, — da je vse od prehlajenja. In vendar je v 90% kriv skaženi zob. — Ako se more zob še plombirati, naj se ga plombira, boljše plombiranje zob, kakor noben ali krivi. Umrtvenje živca ni niti strašno, niti grozno, kakor nekateri mislijo. Zob se izčisti od ostankov jedil, z vlažno vodo se izpere, pa se položi do odprtine

demisijo, ako bi se morala Avstrija ukloniti Ogrski. Körber je začel negotovno pogajanja s trdnim sklepom, sprejeti le zboljšano pogodbo, ki bo varovala v enaki meri koristi Avstrije in Ogrske. Ako se mu sedaj to ne posreči, ne more drugače, kakor ostati zvest svojim načelom ter odstopiti. Demisija bi se v tem slučaju izvršila popolnoma na tihem. Körber bo stopil pred vladarja ter mu obrazložil vzroke, ki ga silijo odstopiti. Vsekakor pa si bodo na Dunaju prizadevali, da ne napoči kriza pred odpotovanjem ruskega ministra Lambsdorffa, ker se noče nuditi ruskega gostu prizora dvojne krize. A v tem slučaju ne bo nastopila le ministrska kriza, temuč tudi kriza gospodarskega dualizma. Trgovsko politično razmerje obeh držav se ne bo moglo v dosedanjih smeri dalje razvijati, temuč se bo morala najti nova oblika za gospodarsko razmerje. Kakšno bo to razmerje in kakšne posledice bo imelo za nadaljni obstanek avstro ogrske velesile, se še danes seveda ne dá z gotovostjo reči.

Potovanje grofa Lambsdorffa.

Na Dunaju postajajo ljubosumni, ker je ruski minister obiskal poprej Srbijo in Bolgarijo, kakor pa Dunaj. Oficiozni dunajski listi povdarjajo, da se macedonsko vprašanje ne bo rešilo niti v Belgradu niti v Sofiji. Tudi po informacije ni mogel priti Lambsdorff na Balkan, ker njegova poslanika v Belgradu in v Sofiji vesta o Macedoniji več, kakor jim je sploh v Peterburgu ljubo. Razun tega sta bila šele nedavno črnogorski in bolgarski knez na ruskem dvoru, ki bi vsekakor tudi lahko več povedala o zamotanih vprašanjih na Balkanu, kakor pa zamore ruski odposlanec v dveh dneh zvedeti. Zato pa ni trditev neopravičena, da hoče grof Lambsdorff s svojim obiskom na Balkanu dokazati Srbiji in Bolgariji, da ne misli Rusija ničesar sklepati z Avstrijo o Macedoniji brez vednosti Srbije in Bolgarije. Razun tega pa pomeni ta obisk tudi zadoščenje srbski kraljevi dvojici zaradi izostalega obiska na ruskem dvoru. Sprejemali so grofa Lambsdorffa na Srbskem in Bolgarskem kot odposlanega odrešenika in odličnega slovanskega gosta. V Belgradu so ga pričakali na kolodvoru vsi višji dostojanstveniki in tisoči ljudstva. Belgrajski župan mu je izročil po slovanski šegi kruha in soli z besedami: »Belgrad je srečen, da more pozdraviti med svojim zidovjem odposlanca najmočnejšega vladarja, prijatelja in zaščitnika srbskega naroda.« Oficialni sprejemi, pogostovanje in posvetovanje se je vršilo v Nišu. Kralj je sprejel grofa Lambsdorffa v svečani avdienci pri prihodu in odhodu ter konferiral z njim dve uri. Tudi pri kraljici se je mudil četrt ure. Pri slovesnem obedu v konaku je napil kralj Aleksander ruski carski dvojici, grof Lambsdorff pa srbski kraljevi dvojici. Odvetnik Ilidjanović je privedel mnogobrojno odposlanstvo Macedoncev in Starosrbov. Na potu v Sofijo so na vseh postajah navdušeno pozdrav-

košček vate namočene do gotove vrste strupa in pokrije z voskom. Čez nekoliko ur prestane zob boleti in drugi dan se lahko plombira.

Gniloba živca (gangraena) ne boli, tudi če pride mrzla voda na zob, toda zob potemni in smrdi. Navadno se mora tak zob pred plombitanjem nekoliko dni dobro desinficirati, ako se more sploh še ohraniti.

Vnetje okostnice nastane pri jako pokvarjenih, zdravniško nehranjenih zobeh, kadar je korenina že gnila. Bolečine prihajajo največ podnevi, kadar pridejo topla jedila v usta, zob se zdi daljši in boli, ako se nanj ugrizne. Čeljust se vname, navadno zateče celo lice, žleze na vratu so osobito pri vnetju okostnice zdolednih zob, natekle in boleste. V začetku se more tak zob po dobrem izčiščenju za nekaj dni še plombirati, navadno pa ne. Kadar je bolnik zatečen, naj si da zob na vsak način iztrgati in naj ne čaka, da »oteklina preide«. Ker ravno, kadar je zob najbolj zatečen, nastane največje olakšanje, ako se zob iztrga, da gnoj izteče. Ako se tak zob, oziroma oteklina zanemari, nastane lahko, osobito pri spodnjih zobeh, predor (Fistel) skozi kožo, kar ni le nevarno in zahteva daljšega zdravljenja, ampak pušča tudi nelepno rano na obrazu. V nekaterih slučajih nastane od takih zob lahko tudi zastrupljenje krvi! (Konec priu-

ljale deputacije ruskega ministra. V Sofiji je bil sprejem enako prisrčen. Macedonci so kazali globoko žalost naroda s tem, da so molče prisostvovali sprejemu s črno zaviti zastavo, kar je napravilo najglobokejši utis.

Obleganje Venezuele.

Angleški listi obžalujejo, da ni hotel ameriški predsednik Roosevelt prevzeti razsodišča ter dvomijo, da bi se venezuelska vlada pokorila mirovnemu razsodišču v Haagu, ako se ne ukloni zdravi človeški pameti. Dosedaj so oblegujoče velesile odvzele dvajset venezuelskih ladij. Že sedaj je gotovo, da mirovno sodišče ne bo priznalo Nemčiji, Angliji in Italiji tolike odškodnine, kakor so jo v začetku stavile. Odvzete ladje so skoraj vse nerabne ter se komaj cenijo na 5000 dolarjev. Oblegujoče velesile so zadovoljne, da se zadeva izroči mirovnemu sodišču v Haagu, tudi Venezuela je pripravljena k temu pod pogojem, da se blokada opusti ter se ji izroče odvzete ladje. Prebivalstvo v La Guayri je razdraženo nad nemškim in italijanskim poslanikom, ker ju dolži, da sta provzročila, da se je začelo streljati na Puerto Cabello. Oba poslanika sta v strahu za svojo življensko varnost. Tudi tuji naseljenci, posebno nemški, protestirajo proti blokadi.

Najnovejše politične vesti.

Cesarska naredba o uveljavljenju šestmesečnega budgetnega provizorija s § 14. izide jutri v »Wiener Zeitung«. — K nemško-češkimi pravnimi pogajanjem so povabljeni med drugimi tudi knez E. Fürstenberg, knez J. Lobkowitz, grof Thun in vodja nemške napredne stranke na Češkem, posl. dr. Eppinger. — Nagodbena pogajanja med avstrijskimi in ogrskimi ministri bodo trajala dva dni. Jutri večer bo prisostvoval ministrski predsednik Szell dineju na čast ruskega ministru grofu Lambsdorffu, potem pa se vrne v Budimpešto, ker ima ogrska zbornica v sredo zopet sejo. — Pri otvoritvi grške zbornice je prišlo do znanega škandala zaradi starostnega predsednika med pristaši Delyannija in Theodikija. Poslanci so se pošteno pretepali, dokler ni prišel kralj ter predlital prestolni nagovor. — Grof Lev Tolstoj je naprosil vsa uredništva, naj ne poročajo o njegovi bolezni. — Angleška zoper Somalijo. Italijanska vlada je dovolila Angliji, izkrcati svoje čete na vzhodnem obrežju Somalije. Angleška je takoj na to postavila na suho 700 svojih vojakov. — V rumunskem senatu je naučni minister nastopil proti predsedniku, ki je predlagal, naj se Židom za nekaj časa ne podeljuje domovinska pravica. Minister je rekel, da mora biti država proti vsem narodnostim enako tolerantna. — »Katolicke listy«, ki so bile kompromitovane vsled vaclavske afere, prenehajo z novim letom ter bo namesto istih začel izhajati list »Čech«, ki bo zastopal le interese nižje duhovščine ter se emancipiral od višje duhovščine. — Obstrukcija v gališkem deželnem zboru. Maloruski deželni poslanci so sklenili, obstruirati zoper deželni proračun. — Pet novih bataljonov žandarmerije dobi Macedonija vsled novih turških reform.

Dopisi.

Iz Šiške. Redni občni zbor šišenske čitalnice se je vršil na sv. Štefana praznik in z njim je prestopilo društvo v svoje 26. leto. Prvomestnik se je v pozdravnem govoru ozrl na ustanovni čas in povdarjal, s koliko vnebo in domoljubnim navdušenjem so prvi odbori pod duševnim vodstvom Antona Kneza delovali; da je bila čitalnica za Šiško potrebna in koristna, in da so iz nje izšli pevski zbor, požarna bramba, Ciril Metodova in kmetijska podružnica in naposled »Sokola«, koja društva so dala podlago napredku, ki je danes v Šiški očiten. Leta 1878. dne 22. aprila se je čitalnica spočela z osnovnim odborom, v katerem so bili Fr. Zakotnik, M. Mlakar, Jos. Justin, Ant. Kvas, Ant. Knez, Štef. Kržič, Fr. Burger, Jak. Balanik, ter Adamič, Bregar in Merješič, od katerih danes le še trije žive. — Že 14. ju-

lija poveril je odbor knjižnico g. Skarjovcu, ki je potem vseh 25 let ostal izredno in vsestransko delaven odbornik. Živio Skarjovec! Dne 22. septembra ustanovljen je bil mešani zbor; 10. novembra izvolil je izredni zbor slovesno dr. J. Bleiweisa častnim članom; 16. novembra je bil I. »Martinov večer« in pri I. rednem občnem zboru dne 29. decembra je stopil na plan kot verifikator zapisnika sedanji župan Spodnje Šiške Vilj. Maurer. Leta 1879. 9. svečana se je praznovala I. »Vodnikova beseda«; 8. junija se je pri domoljubni gospej Babeti Kogel narodila zastava in 6. julija je bila pri »Guziju« blagoslovljena. Slavnostna govornika sta bila tedajni podpredsednik Adamič in državni poslanec Klun. Žrebce so zabili v imenu šišenske čitalnice, prvomestnik Fr. Zakotnik, v imenu šišenske soseske župan Anton Knez, v imenu ljubljanskega »Sokola«, starosta Fr. Drenik, v imenu ljubljanske čitalnice odbornik Ivan Hribar, v imenu št. vidske čitalnice Jakob Jovan, v imenu ljubljanskega pevskega zbora Hlavka, v imenu bizaviške čitalnice Babnik sen, v imenu »Glasbene Matice« Fr. Stegnar, v imenu lista »Slovenski Narod« Josip Jurčič, v imenu državnih poslancev dr. Jos. Vošnjak, v imenu deželnih poslancev dr. Valentin Zarnik, v imenu narodnega velikega posestva dr. Jos. Stare, v imenu narodnih dam gospe Murnikova in Zarnikova. L. 1880. 20. junija predstavljala se je prva dramatična igra (Muteč). Podobni igrokazi so se potem pogosto vpirajali pod vodstvom g. Pelana. Sodelovali so Stamcar, Skarjovec in drugi ter gospice Adamič, Gravl in Franja Košenina. Sledne so bile tudi društvene deklamovalke. Ljubljanska narodna društva so šišensko čitalnico vabila, kadarkoli so bile večje slavnosti ali sprejemi gostov. Tako tudi ob prihodu Hrvatov dne 27. junija in ob slovesu dne 29. pri koji priliki je slavni skladatelj Eisenhut napil navzočim Šiškaricam v narodni noši in pevskega zbora in je dr. Zarnik svoj govor zaključil z besedami: Šiška je postala zrcalo v okolici ljubljanski. — Kakor v začetnih letih tako je spolnjevala čitalnica celo četrstoletje ji določeno nalogo. Upajmo, da to stori tudi dalje sebi in Šiški v čast. Po poročih blagajnika in knjižničarja je društvo aktivno in šteje knjižnica 1400 branj, od katerih se je vzelo pretečeno leto 800 na dom. Gospodje šolski svetnik Žakelj, profesor S. Rutar in dr. Bežek podarili so 10, 7 in 3 knjige. Prisrčna hvala! Tajnik je poročal, da je odbor v 9. sejah reševal društvene zadeve, — da je čitalnica priredila troje veselice s poveljnim vspehom in izlet na Sv. Jošt. Izrekel je zahvalo listu »Slovenski Narod«, ki radovoljno sprejema društvena oznanila ter se posebno toplo zahvaljuje častitim društvom in prijateljem za darila in sploh podpore ob prilikah veselice. Dalje je omenjal veljavna dogodljaja za Šiško: izvolitev društvenega podpredsednika g. V. Maurerja županom Spodnje Šiške in ustanovo telovadnega društva »Sokola«; potožil je, da je pretečeno letno dobo umrlo 9 udov, katerim boji blag spomin, in izrekel slednjič željo, da bi se l. 1903 število čitalničarjev pomnožilo, vsi navzoči pa naj bi dočakali 50. redni občni zbor čitalnice. V novi odbor so voljeni gg.: Fr. Drenik, prvomestnikom; V. Maurer njega namestnikom; Suwa, blagajnikom; J. Pavšič, tajnikom; Iv. Skarjovec, knjižničarjem; Zakotnik, Mohar in Pold. Burja. Pregled računov poveril se je gg. Bizjanu in Štrukelju. K sklepu je pritril občni zbor predlogu, da izda čitalnica, če mogoče — že do polne jubilejske veselice, tesno zgodovino šišenske čitalnice z imenikom društvenikov i. t. d., koje ureditev je Fr. Drenik prevzel.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Nadalje poroča Friderik Spree v svoji knjigi »Cautio criminalis«.

»Ako obdolžena Gaja taji, potem velja, da je trdovratna; ako se dobro zagovarja, pravijo, da bi se ne mogla dobro zagovarjati, če bi ne bila čarovnica...«

»Predno se jo trpinči, pregleda rabelj njeno nago telo natančno, če se ni čarovnija naredila neobčutno. In da hi nič ne ostalo skrito, jej postrizejo in posmudo lase povsod... Inkvizitorji škofov in prelato so v tem pravi mojstri...«

»Ali prizna ali ne prizna, to je vsejedno. Ako prizna, je stvar jasna in usmrte jo; ako ne prizna, jo trpinčijo drugič, tretjič, četrtič... Ako med trpinčenjem zvija oči ali pa če gleda kakor otrpela, so to novi dokazi proti nji. Če zvija oči, pravijo, da se ozira po hudiču, če gleda kakor otrpela, pravijo, da ga že vidi...«

»Obtoženi mora biti krivi.« Za inkvizitorje bi bila sramota, če bi koga iz zapora izpustili. Kdor je v ječi, mora biti kriv, po pravici ali po krivici. V tem pošiljajo k ubogim jetnikom nasilne duhovnike, ki so jetnikom dostikrat nadležnejši kakor sam rabelj. Ti duhovniki trpinčijo vbogo žensko tako dolgo, da mora pripoznati, da je čarovnica, češ, da sicer ne bo izveličana.

»Kadar premišljam o tem, kar sem glede trpinčenja videl, čital in slišal, ne morem reči drugega, nego da trpe skoro vedno nedolžni... Marsikdo gre rajše v smrt, da se reši strašnega trpinčenja... Mnogi priznajo, da so kaj storili, česar niso storili; priznajo, kar jim reko tisti, ki jih izprašujejo.«

»Ko bi bili spovedniki blagosrečni po izgledu svojega Gospoda in učenika, Kristusa, ko bi se odpovedali svoji strasti bi kmalu spoznali, koliko nedolžne krvi prelivajo.«

»Kdo pa sili oblastnije, da preganjajo čarovnice? Pred vsem so to duhovniki in prelato, ki vse svoje življenje v svojih celicah in sobah spintizirajo; ki ne vedo, kako se po svetu godi; ki se sramujejo, obiskovati ječe in zapore ter govoriti z reveži.«

»Duhovniki ne delajo pri sodnikih, pri komisarijih, paznikih, rabeljnih in biričih nič drugega, kakor da jih ščujejo brez prestanka, naj nadaljujejo s trpinčenjem itd.«

Tako je sodil katoliški duhovnik o preganjanju čarovnic in tako je obsojal blazno počenje takratne duhovščine, ki pa se je pri tem divjanju opirala na nauke in navodila rimskega papeža.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. decembra.

— Osebnosti. —

Davčni oficial g. Jakob Milavec je dodeljen okrajnemu glavarstvu v Litiji, davčni pristav g. Matevž Habjančič pride k davkarji v Črnomelj. Premeščena sta davčna praktikanta gg. Fr. Pregelj iz Kamnika v Postojno in g. Fran Kratner iz Logatca v Kamnik.

— Občinski svet ljubljanski. —

ima v sredo, 31. decembra t. l. ob petih popoldne v mestni dvorani izredno in zajedno zadnjo sejo v tem letu. Med drugim je na dnevnem redu tudi proračun mestnega zaklada.

— Naročevanje časnikov. —

Odličen rodoljub na Štajerskem nam je poslal daljše pismo, v katerem piše med drugim: Prišel je čas, ko treba naročiti časnike, plačati naročnino. To dela človeku mnogo skrbi. Žalibog, da smo Slovenci že po deželah razkosani, da nam skoro niti gospodarski interesi niso skupni, kamo-li vsi drugi, da tvorijo vsaka dežela že za se posebno skupino, v pojdinih deželah pa vlada strankarstvo. Vsaka stranka pa, če je še tako majhna, hoče imeti svoje glasilo, eno za inteligenco, drugo za ljudstvo. To je najmanjše, kar se ponuja. In sedaj naročnik, kateri hoče čitati ta razna glasila, da se o domači politiki saj za silo informira! Koliko listov naj naroči, da deseže svoj kotel? Kje naj vzame denar za razne te naročnine? Kjer je le mogoče, se hitro osnuje novi list, namesto da bi se moči pri starih zbiral, da bi se stari list zboljšal, povečal, da bi sodelavce plačeval, vedno boljše plačeval! Naročnike listov bode vendar enkrat tudi pamet srečala, da bodo teh »špasov« teh novih listov siti. In ako ne bo naročnikov za nepotrebne liste, bodo tudi ti zginili. To bi bilo prav, ker potrebujemo malo listov, pa te dobre. Ciril-Metodova družba je potrebna denarne podpore, ta se naj podpira. Ta edina naša šolska družba ne najde dovolj podpore, ker so se šolska vprašanja zanesla le v strokovne liste, do katerih navadno ljudstvo niti ne pride, namesto da bi se po časnikih, namenjenih ljudstvu, razpravljala in pretresovala celo leto... Z druge strani smo prejeli pismo, ki kulminira v stavku: Na Štajerskem imamo

Ljubljana, dne 27. decembra 1902.

Upravni svet Elizabetne otroške bolnice.

Poslano.)*

Gospa **A. Raunicher**

čevljarjeva soproga

v Ljubljani.

Jaz imenujem Vas lažnikovo in breznačajno osebo, ako ne prekličete v teku 48 ur lažij, katere ste govorili dne 15. t. m. proti gospej Štemberger iz Mengša o meni.

Alojzij Dežman.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (3208)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506 m. Srednji zračni tlak 786.0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
27.	9. zvečer	738.0	0.6	sl. szahod	jasno	
28.	7. zjutraj	738.9	— 1.4	sl. svzhod	oblačno	
	2. popol.	736.4	3.0	sl. zahod	sk. oblač.	
29.	9. zvečer	735.4	5.5	sl. jvzhod	oblačno	
	7. zjutraj	731.4	5.0	sl. jzahod	oblačno	
	2. popol.	729.6	6.4	sl. jzahod	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 1.9° in 2.4°, normale: —2.5° in —2.6°.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Vsemogočni našo predrago mater, staro mater, prastaro mater in tašo, gospo

Cecilijo Rupert roj. Volk

po kratki bolezn, prevideno s svetotajstvi za umirajočo, v 95. letu njene dobe, danes, dne 28. grudnia popoldne poklical v boljše življenje.

Pogreb drage pokojnice bode v torek, dne 30. grudnia 1902, ob 3. uri popoldne na tukajšnjem pokopališču.

Svete maše zadušnice se bodo brale v večih cerkvah.

Priporočamo predrago rajnico v molitev in prijazen spomin.

V Krškem, dne 28. grudnia 1902.

Žalujoča rodbina
Rupert-ova.

(3210)

Veliko denarja!

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti osebe vsakega stanu (kot postranski zaslužek). Natančneje pod „Reell 118“ na Annoncen-Abteilung des MERKUR, Stuttgart, Schickstr. 6.

Popolna

(3209—1)

mizarska oprava

se odda takoj v prevzetje.

Glede pogojev dogovori se osebno. Vpraša naj se: **Poljanska cesta 25.**

Za ljubljenco

najprimernejše darilo je steklenica **J. Klauer-jevega „TRIGLAVA“**

finega rastlinskega likerja. — Cena za kakovost

Exf. (extrafino): (415-260)

1/4 l. steklenica K 4.—

1/2 „ „ „ 2.—

1 „ „ „ 1.—

Dobiva se pri edinemu založniku

Edmund Kavčič-u
v Ljubljani (nasproti glavne pošte)
in drugih dobrih prodajalnah.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga des Trbiš. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 6 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiša. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Michor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja m ob 8. uri 36 m zvečer istotako. — Čanod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 26 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 19. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika Mešani vlaki: Ob 8. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 50 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1.)

Išče se takoj

lokal

za pisarno in skladišče blaga, v pritličji ali v I. nadstropji, v lepi ulici. Ponudbe pod **M. H.** poste restante Ljubljana. (2306—1)

Kupi se ali v najem vzame

večja trgovina

na Gorenjskem. s špecerijskim ali pa z mešanim blagom. Ponudbe se prosijo pod „večja trgovina“ na uprav. »Slov. Naroda«. (3086—7)

Edina zaloga na Kranjskem: lekarna Piccoli

„Pri angelju“
Ljubljana, Dunajska cesta.

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

Politerska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje (2910) znesek po poštenu povzetju. a (5)

Lepo in priljubljeno

NOVOLETNO DARILO

SO

elegantne kasete

napolnjene s finim pism. papirjem.
Cena od K 1.—20 višje.

Božične in novoletne

* razglednice. *

Krasen nakit za božična drevesca
v veliki izbiri. (3105—5)

Cena nizka pri

Ivanu Bonaču
v Ljubljani, nasproti glavne pošte.

Odvetniški koncipijent

s pravico substitucije se išče. Plača po dogovoru. Kje pove upravništvo »Slov. Naroda«. (3195—2)

Komí

29 let star, špecerist in železninar želi sedajni prostor premeniti. Blagohotne ponudbe blagovolijo se pošiljati pod „Judicat 29“ na upravništvo »Slov. Naroda«. (3189—2)

Mlad trgovski pomočnik

izurjen v špecerijski in delikatesni stroki, želi svojo službo z novim letom premeniti v kako tukajšnjo špecerijsko trgovino. Naslov se izve pri upravništvu »Slov. Naroda«. (3178—3)

Katera poštna pomožna uradnica želi menjati svojo službo?

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«

Na prodaj 1000 divjih kostanjev

za drevored po jako nizki ceni. Kostanji so visoki po 250 cm do 320 cm s krono. Istotako se tudi dobé (3207—1)

razna sadna drevesca.

Cene se lahko poizvedó pismeno ali osebno. Naslov: **Jakob Pintar**, sadje-rejec pri Sv. Tomažu št. 26 nad Škofjo loko, Gorenjsko.

Usem p. n. čast. gostom in naročnikom kakor tudi vsem prijateljem in znancem

veselo in srečno

novo leto!

S spoštovanjem (3205—1)

Alojzij in Ana Zajec
gostilna in vinska trgovina v Ljubljani, Rimska cesta št. 4 in v Spodnji Šiški št. 152.

Stara je kašljala cele noči,
Cvekovi si brinovci brž naroči,
Napravi si grog, ki ozdravi gorjé,
Kdor ne verjame, poskusi naj le!

Št. 45.923

Razglas.

(3202—2)

Glasom zakona z dne 19. julija 1902 drž. zak. št. 152 preneha počenši s 1. januarjem 1903 pobiranje c. kr. cestarine. Da se pa vsakemu napačnemu tolmačenju tega zakona v okoliščini, se razglašajo da ostane pobiranje mestne tlakarine tudi nadalje v veljavi. Plačevati bode treba tedaj od 1. januarja 1903 na vseh mitnicah mesta ljubljanskega od vprežene živine 8 h in od vsake gnane živine 4 h, oziroma ker se pobira tlakovina pri vstopu za sem in tje po 16 h in 8 h.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 24. decembra 1903.

P. n.

Usojam si vljudo vabiti, da si vsako ogleda, brez da bi bil primoran kaj kupiti, v moji trgovini prirejeno

velikansko

novoletno razstavo

papirnatga in galanterijskega blaga.

K obilnemu obisku vabi z odličnim spoštovanjem

FR. IGLIČ

trgovina papirja in galanterijskega blaga na debelo in drobno.

Ljubljana, Mestni trg 11.

Jako znižane cene!!!

Jako znižane cene!!!

!Primereno darilo!

Predzadnji teden!

Glavni dobitnik

kron **40.000** kron

Srečke umetniško-obrtnega društva

(2927-15)

à 1 krono

priporoča

J.C. MAYER
v Ljubljani.

Ob priliki novoletnih daril

usojam si p. n. častito občinstvo opozoriti, da le cvetlica ali rastlina, bodi si sveža ali suha, je damam in gospodom najljubše darilo in te se dobé, kakor cvetlice v loncih, sveže in pripravljene palme, šopki, cvetlične košarice, vse v raznih vrstah in po jako nizkih cenah le pri

(3134—6)

Alojziju Korsiku

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 5.

Vam kličejo cvetke: „Ne zabite nas! Smo ljube vsakemu sleherni čas. Cvetlic se ne brani najvišja gospa,

i skromna djevojka nas rada ima. Nas mnogo je zbranih pri Korsiki v Šelenburgovi ulici.

Polnovplačani akcijski kapital
K 1.000.000.—

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskontiranje
izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskont in inkasso menic. 24

Daje predprijme na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

(2975—13)

Borzna naročila. 24

Podružnica v Spljetu
(Dalmacija).

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzigaja.

Promet s čeki in nakaznicami.